

Підсекція «Соціологія, політологія, право»

УДК 303.63

ПРОБЛЕМА МЕТОДУ В СОЦІОЛОГІЇ

Студ. О. Лепеха, гр. БІМд-17

Науковий керівник доц. Т.І. Кадлубович

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою роботи є дослідження методів соціології. Для досягнення мети було поставлено низку завдань, а саме: проаналізувати систему методів соціології як науки, визначити переваги та недоліки методів для певних соціологічних досліджень, означити проблему методу в соціологічній науці, розкрити їх потенціал із суміжними науці галузями знання.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є методологія соціологічної науки. Предмет дослідження – метод соціології.

Методи та засоби дослідження. Використовувались загальнонаукові та спеціальні методи, а саме: системний, аналіз літератури, узагальнення та інші.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. У дослідженні систематизовано основні підходи до розуміння методу в соціологічній науці. Метод – системний спосіб досягнення теоретичного та практичного результату з метою одержання нової інформації для пізнання соціальної реальності [3]. Дослідження методів соціології дозволяє використовувати для вивчення та аналізу кожного конкретного соціального явища найбільш ефективні прийоми та підходи, які забезпечують повне наукове їх обґрунтування і пояснення.

Результати дослідження. Б. Бекон вважав, що метод є своєрідною архітектурою науки. Метод виступає інструментом пізнання дійсності, а його головним призначенням є отримання достовірного знання [2].

Михайлева Е. Г. пропонує виокремлювати чотири етапи в розвитку соціологічного методу [2]. Протягом ХІХ–ХХ ст., коли відбувалося становлення соціології як науки, відбувався пошук власного, характерного лише для цієї науки, соціологічного методу як специфічного способу пізнання. Так Е.Дюркгейм запропонував використовувати аналіз природи соціального факту, принцип соціологічного реалізму. М.Вебер розробив методологію реальних та ідеальних типів. Специфічні методи осягнення дійсності розробляли В.Дільтей, Ч.Кулі та інші. Другий етап в розвитку соціологічного методу характеризується безперервним, активним обміном методами пізнання між науками. Третій етап – середина ХХ ст. – доводить що ефективність методу визначається відповідністю його сфері використання певної предметної теорії. Затвердився принцип «теорія-метод». На сучасному етапі розвитку соціології визнається, що для успішного соціологічного пізнання необхідна взаємодія методологічного, теоретичного та емпіричного знання. Соціологічний метод набуває рис комплексності та цілісності.

Тому сучасна соціологія для дослідження соціальних явищ та процесів користується низкою методів, як загальнонаукових, так і специфічних.

Науковий інтерес викликають саме специфічні методи соціологічного дослідження, такі як аналіз документів, спостереження, опитування та метод експерименту.

Ці методи вивчались багатьма вченими. Наприклад, французький учений П.-С.Лаплас у свої книзі «Філософський досвід імовірності» [1] пропонує ідею про можливість використання експерименту в соціальних науках. Вчений пропонує використовувати прийоми ймовірнісного підходу (вибірка, створення паралельних контрольних груп тощо) при дослідженні суспільства. О.Конт вважав визначними методами соціології спостереження, експеримент та порівняння.

Сучасна соціологічна наука при проведенні досліджень користується, як правило, не одним, а низкою методів, тобто застосовує комплексне вивчення соціальних явищ та процесів. При цьому можна отримати найбільш точний результат, а застосування методів є більш ефективним.

Одним з найбільш поширених і популярних методів пізнання соціальних явищ та процесів є опитування. Цей метод допомагає зібрати первинну соціологічну інформацію. Він є універсальним, зручним у використанні, не потребує багато часу та коштів. При використанні цього методу можна отримати різноманітну інформацію: про об'єктивні факти та події, про мотиви діяльності, ціннісні орієнтації людини, її вчинки та плани на майбутнє.

Для проведення опитування необхідно чітко сформулювати дослідницьке завдання, визначити кількість та тематику запитань. Запитання повинні відповідати вимозі адекватності питання завданням дослідження, бути доступними респондентам.

Результатами опитування буде вербальна інформація, яка легко піддається кількісному опрацюванню та аналізу.

Недоліками цього методу є вірогідність спотворення інформації (оскільки вона відображає реальність лише в тому аспекті, в якому існує в свідомості опитуваних), можливість впливу на відповіді респондентів контексту опитування тощо [4].

При сучасному рівні розвитку техніки опитування можна проводити в мережі Інтернет за допомогою багатьох платформ, зокрема, Google формами.

В ході наукового дослідження протягом місяця було проведено опитування серед студентської молоді «Яку роль відіграє громадський транспорт в житті людини?» Основною групою респондентів були шістдесят студентів. Ключова мета дослідження – визначення місця громадського транспорту в житті людини. Цікавило також питання «Чи задовольняє рівень розвитку транспорту потреби громадян?». Опитування проводилось в мережі Інтернет, користуючись Google формами.

Результати опитування показали, що частина респондентів зневажливо ставиться до опитувань. Респонденти, які відповідально поставились до опитування, допомогли отримати його результати. Визначено, що громадський транспорт відіграє важливу роль в житті людини, а рівень розвитку громадського транспорту не завжди задовольняє потреби споживача.

Висновки. Отже, обираючи метод для дослідження необхідно визначити всі аспекти та специфіку дослідження. Також слід враховувати доцільність методу залежно від поставленої мети. Необхідно враховувати всі нюанси, починаючи від можливих особливостей теми, закінчуючи часовими рамками проведення дослідження.

Сучасні методи соціологічного дослідження повинні враховувати тенденції розвитку суспільства, його трансформацію та стани нестабільності й криз, зважати на особливості великих та малих груп в суспільстві.

Ключові слова: *метод, методологія, опитування.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Лаплас Пьер Симон. Опыт философии теории вероятностей. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2011. – 208 с.
2. Михайлева, Е. Г. Методология и методы социологических исследований: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / К. И. Михайлева; Нар. укр. акад., [каф. социологии]. – Харьков: Изд-во НУА, 2016. – 286 с.
3. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Соціологія. Практикум. Модульний варіант. : Навч. посібн. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 272 с. – с. 24.
4. Соціологія : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 560 с. – С. 487-497.